BIULETYN
CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1977 Warszawa, dnia 25 maja 1977 r. Nr 4

SPIS TREŚCI

Dział A

poz. 25 — Statut Zrzeszenia Związków Zawodowych w Polsce 46

Dział B

poz. 26 — uchwała Nr 29 Rady Ministrów z dnia 25 lutego 1977 r. w sprawie podwyższenia najniższych wynagrodzeń pracownikom zatrudnionym w uspołecznionych zakładach pracy 55

„ 27 — zarządzenie Nr 7 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 22 marca 1977 r. w sprawie zasad wprowadzenia najniższych wynagrodzeń zasadniczych oraz podwyższenia niektórych stawek wynagrodzeń zasadniczych bezpośrednio wyższych od stawek najniższych — stosowanych w uspołecznionych zakładach pracy . . . 55

„ 28 — zarządzenie Nr 1 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 26 stycznia 1977 r. zmieniające zarządzenie w sprawie sporządzania programów i planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy załóg pracowniczych 57

„ 29 — wytyczne Nr 8 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30 marca 1977 r. w sprawie stosowania systemu obciążeń funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia w 1977 r. 58

DZIAŁ A

25.

STATUT ZRZESZENIA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W POLSCE

Zrzeszenie Związków Zawodowych w Polsce jest dobrowolną powszechną i samorządną organizacją mas pracujących, uczestniczącą aktywnie w budownictwie socjalizmu, reprezentującą zawodowe, ekonomiczne, socjalne i kulturalne interesy ludzi pracy.

Związki zawodowe w swej działalności kierują się myślą polityczną Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Jej ideowe przewodnictwo uznają za podstawowy warunek skutecznego wypełniania swych statutowych funkcji zgodnie z programową zasadą jedności i współzależności spraw produkcji, bytu i socjalistycznego wychowania.

Związki zawodowe dążą do urzeczywistnienia najistotniejszych interesów klasy robotniczej, do spełnienia oczekiwań wszystkich ludzi pracy i ich rodzin.

Zgodnie z wolą ludzi pracy związki zawodowe dążą do wcielenia w życie idei socjalizmu — ustroju, który zapewnia materialny i duchowy rozwój jednostki, społeczeństwa i kraju.

Służba ludziom pracy, Ojczyźnie, ideom socjalizmu — to zasady wypracowane i potwierdzone przez historyczne doświadczenia polskich związków zawodowych. Dorobek klasowego ruchu zawodowego, jego tradycje rewolucyjnych walk o wyzwolenie społeczne mas pracujących, o swobody demokratyczne i prawa związkowe, o pokój i przyjaźń między narodami — są źródłem inspiracji i aktywności związków zawodowych w procesie rozwijania i umacniania naszej socjalistycznej Ojczyzny.

Związki zawodowe są współgospodarzem ludowego państwa. Warunki pełnoprawnego udziału ruchu zawodowego w decydowaniu o żywotnych sprawach mas pracujących, jego samodzielność w wypełnianiu statutowych funkcji oraz reprezentacji i ochrony interesów ludzi pracy, stworzyło socjalistyczne państwo i zagwarantowało je Konstytucją PRL.

Związki zawodowe wykorzystują swoje prawa w działaniu dla lepszego zaspokajania potrzeb socjalno-bytowych i osiągania wyższego poziomu życia ludzi pracy, dla socjalistycznego wychowania, przestrzegania praw i obowiązków pracowniczych, stałej poprawy warunków pracy, rozwoju wypoczynku, życia kulturalnego, wiedzy i kwalifikacji, sportu i turystyki.

Głównym celem działalności związków zawodowych jest dobro człowieka pracy, a jedyną drogą do niego wiodącą jest świadomy, twórczy udział ludzi pracy w przyspieszaniu postępu społeczno-gospodarczego. Związki zawodowe stale doskonalą swoją pracę ideowo-wychowawczą i organizatorską wśród mas pracujących na rzecz wzrostu ich aktywności społeczno-produkcyjnej i obywatelskiej odpowiedzialności za efekty pracy, na rzecz rozwoju aktywnego uczestnictwa ludzi pracy w zarządzaniu i gospodarowaniu oraz dalszego pogłębiania i wzbogacania form demokracji socjalistycznej.

Polskie związki zawodowe uznają za swój najwyższy obowiązek wierność zasadom proletariackiego internacjonalizmu, solidarności ze wszystkimi ludźmi pracy. Ta solidarność i braterstwo łączy dziś najściślejszymi więzami polski ruch zawodowy ze związkami zawodowymi ZSRR i całym narodem radzieckim, z narodami krajów wspólnoty socjalistycznej, z ludźmi pracy na całym świecie w walce o pokój, sprawiedliwość i postęp społeczny.

Uczestnicząc aktywnie w procesie budownictwa socjalistycznego związki zawodowe zespalają wszystkie oddziały klasy robotniczej, wszystkich ludzi pracy we Froncie Jedności Narodu, w patriotycznym działaniu dla Polski, jej rozwoju i postępu, dla dobra wszystkich obywateli.

Tym celom służą ustalenia Statutu Zrzeszenia Związków Zawodowych, których treść i realizacja odpowiada aktualnym potrzebom i rozwojowym zadaniom polskiego ruchu zawodowego.

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1. Związki zawodowe są powszechną i samorządną organizacją ludzi pracy, współuczestniczą w kształtowaniu i realizacji zadań społeczno-gospodarczych kraju.

Związki zawodowe reprezentują interesy oraz prawa ludzi pracy, są szkołą obywatelskiej aktywności i zaangażowania w budowie rozwiniętego społeczeństwa socjalistycznego.

§ 2. Pracownicy wszystkich zawodów mogą tworzyć związki zawodowe i zrzeszać się w nich na zasadach dobrowolności i w trybie określonym niniejszym statutem.

§ 3. Związki zawodowe kierują się w swoim działaniu programem politycznym i społeczno-gospodarczym Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i uznają jej kierowniczą rolę jako awangardy klasy robotniczej, przewodniej siły narodu polskiego.

§ 4. Dla umocnienia jedności ruchu zawodowego oraz zespolenia jego wysiłków w służbie ludzi pracy i socjalizmu — związki zawodowe jednoczą się na zasadach dobrowolności w Zrzeszeniu Związków Zawodowych.

§ 5. Zrzeszenie Związków Zawodowych działa na obszarze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, posiada osobowość prawną i jest reprezentowane przez Centralną Radę Związków Zawodowych.

Siedzibą władz Zrzeszenia jest miasto stołeczne Warszawa.

§ 6. Zrzeszenie Związków Zawodowych w Polsce jest członkiem Światowej Federacji Związków Zawodowych. Zrzeszenie rozwija współpracę z międzynarodowymi organizacjami robotniczymi i instytucjami wyspecjalizowanymi w sprawach interesujących ruch zawodowy.

II. CELE I ZADANIA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

§ 7. Zadaniem związków zawodowych jest reprezentowanie interesów ludzi pracy oraz organizowanie i zespalanie ich wysiłków dla realizacji zadań budownictwa socjalistycznego, umacniania i rozwoju socjalistycznej gospodarki narodowej oraz stałego wzrostu bytu materialnego i poziomu kulturalnego ludzi pracy. W swej działalności związki zawodowe kierują się zasadą organicznej jedności i współzależności spraw produkcji, bytu i socjalistycznego wychowania.

§ 8. Zadaniem związków zawodowych jest w szczególności:

1) reprezentowanie interesów i obrona uprawnień wszystkich pracowników;

2) uczestniczenie w rządzeniu państwem, a zwłaszcza oddziaływanie na kształtowanie narodowych planów społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, prawidłowe funkcjonowanie administracji państwowej i gospodarczej oraz rozwijanie kontroli społecznej;

3) uczestniczenie w podejmowaniu przez organy państwowe decyzji dotyczących podziału dochodu narodowwego oraz sprawowanie społecznej kontroli nad jego podziałem, zgodnie z potrzebami ludzi pracy i gospodarki narodowej;

4) uczestniczenie w kształtowaniu i realizacji polityki zatrudnienia i płac, zawieranie układów zbiorowych pracy, uzgadnianie z właściwymi organami władzy przepisów prawnych, określających prawa i obowiązki pracowników oraz warunki ich pracy i płacy;

5) występowanie z inicjatywami stałej poprawy warunków materialnych i socjalnych ludzi pracy i ich rodzin, dokonywanie okresowych analiz cen i płac realnych oraz emerytur i rent;

6) występowanie z inicjatywą ustawodawczą w zakresie prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz innych przepisów określających prawa i obowiązki pracowników oraz uprawnienia emerytów i rencistów, a także udział w ustalaniu wykładni tych przepisów;

7) kontrola przestrzegania socjalistycznej praworządności, urzeczywistniania praw i obowiązków pracowników oraz rozwijanie działalności zmierzającej do likwidacji przyczyn naruszania uprawnień pracowniczych;

8) sprawowanie społecznego nadzoru nad warunkami pracy w zakładach, kontrola stosowania przepisów o ochronie pracy i innych przepisów określających prawa i obowiązki pracowników, kierowanie działalnością inspekcji pracy oraz współdziałanie z właściwymi organami państwowymi w zakresie poprawy warunków pracy — uczestniczenie w podnoszeniu kultury pracy;

9) współdziałanie w tworzeniu i funkcjonowaniu organów rozpatrujących spory o roszczenia pracowników oraz uczestniczenie w wykonywaniu nadzoru nad organizacją i trybem działania tych organów;

10) inicjowanie i organizowanie wspólnie z administracją socjalistycznego współzawodnictwa pracy przy współpracy z organizacjami młodzieżowymi i stowarzyszeniami technicznymi, upowszechnianie doświadczeń i popularyzacja osiągnięć współzawodniczących;

11) współdziałanie ze stowarzyszeniami technicznymi i ekonomicznymi, uczelniami i innymi placówkami naukowymi, a także organizacjami społecznymi w upowszechnianiu racjonalnych metod pracy, w rozwijaniu ruchu wynalazczości pracowniczej i racjonalizacji oraz we wdrażaniu postępu technicznego;

12) dbanie o wzrost poziomu wiedzy ogólnej i kwalifikacji zawodowych ludzi pracy, a zwłaszcza młodzieży pracującej oraz udzielanie pomocy uczącym się pracownikom;

13) współpraca z instytucjami służby zdrowia w podnoszeniu poziomu ochrony zdrowia pracowników i ich rodzin, rozwoju placówek służby zdrowia, lecznictwa uzdrowiskowego i rehabilitacji;

14) współdziałanie w rozwoju ubezpieczeń społecznych; kontrola prawidłowego i terminowego realizowania świadczeń ubezpieczeniowych oraz udział w tworzeniu i funkcjonowaniu organów rozpatrujących odwołania pracowników, emerytów i rencistów oraz ich rodzin od decyzji w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego;

15) kierowanie funduszem wczasów pracowniczych oraz prowadzenie zakładów lecznictwa sanatoryjnego;

16) występowanie z inicjatywą i współuczestniczenie w planowaniu rozwoju i organizacji wczasów pracowniczych i innych form wypoczynku po pracy — kontrola i koordynacja tej działalności;

17) inicjowanie i uczestniczenie w planowaniu rozwoju i organizowaniu pracowniczych ogrodów działkowych;

18) występowanie z inicjatywą rozwoju i doskonalenia produkcji rynkowej i usług dla ludności;

19) sprawowanie społecznej kontroli handlu, usług, zaopatrzenia i cen oraz jakości towarów rynkowych;

20) współdziałanie z administracją w planowaniu i realizacji zakładowych planów poprawy warunków pracy oraz warunków socjalno-bytowych pracowników i ich rodzin, a także prowadzenie kontroli społecznej w tym zakresie;

21) udzielanie pomocy i opieki matkom pracującym i ich dzieciom, dbanie o rozwój i prawidłowe wykorzystanie urządzeń socjalnych, żłobków, przedszkoli, kolonii letnich oraz obozów młodzieżowych;

22) współdziałanie z organami państwowymi w ochronie i racjonalnym kształtowaniu środowiska naturalnego;

23) wypłacanie zasiłków statutowych członkom związków zawodowych oraz udzielanie im innej pomocy materialnej w wypadkach losowych;

24) organizowanie i kierowanie działalnością pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych;

25) współpraca z organami państwowymi oraz spółdzielczością mieszkaniową w organizowaniu i rozwoju budownictwa mieszkaniowego, socjalnego, kulturalnego i rekreacyjnego, popieranie i rozwijanie inicjatyw zakładowych i pracowniczych oraz aktywny współudział w kształtowaniu i realizacji zasad polityki mieszkaniowej;

26) wychowywanie pracowników na świadomych współgospodarzy kraju, umacnianie socjalistycznego stosunku do pracy i poszanowania mienia społecznego, poczucia odpowiedzialności załóg oraz każdego pracownika za sprawy zakładów i gospodarki — materialno-społecznej podstawy coraz lepszego zaspokajania potrzeb ludzi pracy, kształtowanie socjalistycznych stosunków międzyludzkich i przeciwdziałanie naruszaniu zasad współżycia społecznego;

27) upowszechnianie socjalistycznej ideologii i kultury, organizowanie i prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej;

28) rozwijanie i upowszechnianie wśród załóg pracowniczych i członków ich rodzin sportu, rekreacji, turystyki i czynnego wypoczynku po pracy;

29) otaczanie opieką młodzieży pracującej oraz współdziałanie z organizacjami młodzieżowymi w rozwijaniu działalności ideowo-wychowawczej wśród tej młodzieży;

30) otaczanie troską i opieką działaczy — weteranów ruchu zawodowego, organizowanie i prowadzenie badań nad historią ruchu zawodowego, jego rewolucyjnych i postępowych tradycji.

§ 9. Związki zawodowe organizują udział załóg w zarządzaniu zakładami pracy, dbają o umacnianie samorządu robotniczego, rozwijają i doskonalą jego działalność, zwłaszcza w zakresie planowania, zarządzania i społecznej kontroli działalności przedsiębiorstw.

Związki zawodowe udzielają pomocy samorządowi robotniczemu w jego działalności, czuwają nad przestrzeganiem jego uprawnień, reprezentują samorząd robotniczy wobec organów administracji gospodarczej.

§ 10. Związki zawodowe rozwijają działalność na rzecz umacniania międzynarodowej solidarności ludzi pracy całego świata w oparciu o zasady klasowe, jedności i braterstwa międzynarodowego ruchu zawodowego, w interesie ekonomicznych i socjalnych zdobyczy mas pracujących, walczą o postęp społeczny i wolność, o prawa związkowe i swobody demokratyczne, o pokój i przyjaźń między narodami.

W tym celu związki zawodowe:

1) wychowują ludzi pracy w duchu patriotyzmu i proletariackiego internacjonalizmu, braterskiej przyjaźni z narodami Związku Radzieckiego i krajów socjalistycznych oraz z masami pracującymi całego świata, walczącymi o postęp i pokój;

2) solidaryzują się z ludźmi pracy w ich walce przeciwko wyzyskowi kapitalistycznemu i udzielają im poparcia i pomocy;

3) rozwijają współpracę ze wszystkimi organizacjami związkowymi i robotniczymi, niezależnie od ich przynależności organizacyjnej, w walce o pokój i wspólne cele klasy robotniczej całego świata oraz o jedność działania międzynarodowego ruchu związkowego;

4) współpracują z organizacjami i instytucjami międzynarodowymi w zakresie spraw interesujących ruch zawodowy.

III. ZASADY ORGANIZACYJNE

§ 11. Związki zawodowe kierują się w swojej działalności zasadami centralizmu demokratycznego.

Zgodnie z tymi zasadami:

1) instancje związkowe są wybierane przez członków związku i obowiązane są składać im sprawozdania ze swej działalności;

2) uchwały instancji związkowych nie mogą być sprzeczne z postanowieniami Statutu i uchwałami nadrzędnych instancji związkowych;

3) uchwały wszystkich instancji związkowych zapadają większością głosów, przy obecności co najmniej połowy ogółu członków, o ile postanowienia Statutu nie wymagają kwalifikowanej większości. Mniejszość obowiązana jest podporządkować się większości i wykonać uchwały. Odrębne stanowisko członek związku zawodowego może przedstawić nadrzędnym instancjom związkowym;

4) uchwały instancji związkowych mogą być uchylane lub zawieszane przez nadrzędne instancje związkowe, jeżeli są one sprzeczne z postanowieniami Statutu lub uchwałami nadrzędnych instancji związkowych.

§ 12. 1. Związki zawodowe organizują się według następujących zasad:

1) pracownicy zatrudnieni w jednym zakładzie pracy należą do jednego związku zawodowego;

2) każdy związek zawodowy zrzesza w swych szeregach pracowników zatrudnionych w zakładach pracy tej samej lub pokrewnych gałęzi gospodarki narodowej.

2. Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych w porozumieniu z zainteresowanymi związkami zawodowymi może wyrazić zgodę na odstępstwo od postanowień ust. 1 oraz rozstrzyga spory na tle przynależności związkowej.

§ 13. Ilekroć w Statucie jest mowa o instancjach związkowych, należy rozumieć przez to: rady zakładowe, związkowe rady przedsiębiorstw i kombinatów, zarządy główne związków zawodowych, wojewódzkie rady związków zawodowych oraz Centralną Radę Związków Zawodowych.

§ 14. 1. W instancjach związkowych, w zależności od potrzeb, mogą być powoływane sekcje, komisje lub zespoły problemowe.

Do udziału w pracach sekcji, komisji lub zespołów problemowych może być powołany każdy członek związku zawodowego interesujący się zagadnieniami, które są przedmiotem ich pracy.

2. Zasady organizacyjne i zakres działania sekcji, komisji lub zespołów problemowych określają według właściwości: CRZZ, zarządy główne związków zawodowych i WRZZ.

3. Sekcje, komisje lub zespoły problemowe przedkładają propozycje i wnioski wynikające z zakresu ich działania — do decyzji instancji związkowych, przy których działają.

IV. CZŁONKOWIE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

§ 15. 1. Członkiem związku zawodowego może być każdy pracownik, a także osoba, która w myśl przepisów prawa pracy jest traktowana na równi z pracownikiem.

2. Członkiem związku zawodowego może być także emeryt i rencista, jeżeli w okresie bezpośrednim przed przejściem na emeryturę lub rentę był członkiem związku zawodowego.

Szczegółowe zasady zrzeszenia emerytów i rencistów w związkach zawodowych określają zarządy główne związków zawodowych.

3. Prezydium CRZZ może określić warunki przynależności do związków zawodowych także innych osób świadczących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej.

§ 16. Przyjęcie do związku zawodowego następuje na podstawie osobistego zgłoszenia kandydata.

Tryb i formę przyjęcia ustalają statuty poszczególnych związków zawodowych.

§ 17. Wystąpienie ze związku następuje po złożeniu przez członka związku oświadczenia o wystąpieniu.

§ 18. Do stażu związkowego zalicza się okresy:

1) przynależności do innego związku zawodowego, jeżeli przerwa w przynależności związkowej nie trwa dłużej niż 6 miesięcy;

2) odbywanie służby wojskowej, jeżeli przed powołaniem do wojska zainteresowany był członkiem związku zawodowego, a przystąpienie do pracy nastąpiło po odbyciu służby wojskowej w terminie przewidzianym dla zachowania ciągłości pracy — bez obowiązku uiszczenia za ten okres składki związkowej;

3) przynależności do Socjalistycznego Związku Studentów Polskich, jeżeli przerwa między okresem należenia do SZSP a wstąpieniem do związku zawodowego wynosi nie więcej niż 6 miesięcy;

4) pracy w Ochotniczych Hufcach Pracy, jeśli pracownik po wystąpieniu z OHP w ciągu 6 miesięcy wstąpi do związku zawodowego;

5) przynależności za granicą do związków zawodowych, jeśli zainteresowany zgłosił zamiar należenia do związku zawodowego w ciągu 6 miesięcy od daty stałego zamieszkania w Polsce;

6) sezonowego pozostawania bez pracy, jeśli podjęcie pracy nastąpiło w kolejnym sezonie;

7) czasowego pozostawania bez pracy — nie dłużej niż 6 miesięcy, chyba że stosunek pracy został rozwiązany z winy pracownika lub przez porzucenie pracy;

8) bezpłatnego urlopu na wychowanie dzieci.

Zaliczenie stażu następuje po wpłaceniu przez członka składki za cały okres przerwy w przynależności związkowej, w wysokości właściwej od wynagrodzenia otrzymanego za pierwszy miesiąc zatrudnienia po przerwie.

Matki korzystające z bezpłatnego urlopu na wychowywanie małych dzieci, nie pobierające żadnego wynagrodzenia, nie opłacają za ten okres składki członkowskiej. Okres ten zalicza się do stażu związkowego.

Zaliczenie stażu związkowego stwierdza rada zakładowa.

V. PRAWA CZŁONKÓW ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

§ 19. Członek związku zawodowego ma prawo:

1) uczestniczyć w zebraniach i pracach związku zawodowego;

2) wybierać i być wybieranym do wszystkich władz związkowych na zasadach określonych instrukcjami wyborczymi;

3) występować do związku o ochronę należnych mu praw pracowniczych, korzystać z bezpłatnej pomocy prawnej w sprawach związanych z zatrudnieniem, a w przypadkach uzasadnionych z innych form pomocy prawnej, udzielanej przez rady zakładowe i nadrzędne instancje związkowe. Z pomocy tej mogą korzystać również członkowie rodziny pracownika w sprawach wynikających z jego zatrudnienia;

4) występować z wnioskami i postulatami do wszystkich władz związkowych;

5) omawiać i poddawać ocenie na związkowych zebraniach działalność każdego członka związku i wszystkich władz związkowych;

6) brać udział w posiedzeniach, na których instancje związkowe podejmują uchwały dotyczące jego osoby. Uchwała taka może być podjęta po uprzednim zapewnieniu pracownikowi możliwości złożenia wyjaśnień.

§ 20. Członek związku zawodowego uprawniony jest do korzystania ze świadczeń i urządzeń socjalnych, kulturalnych i sportowych, będących w dyspozycji związków zawodowych.

§ 21. Za szczególnie aktywną działalność społeczną i zawodową członek związku może być wyróżniony na zasadach określonych statutem związku zawodowego.

VI. OBOWIĄZKI CZŁONKÓW ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

§ 22. Członek związku zawodowego jest obowiązany:

1) przestrzegać postanowień statutu i wykonywać uchwały władz związku, czynnie uczestniczyć w działalności związkowej, opłacać składki członkowskie w wysokości zależnej od wynagrodzenia za pracę bądź od emerytury lub renty;

2) przyczyniać się do osiągania jak najlepszych wyników pracy własnej, zespołu pracowniczego i swego zakładu przez rzetelną pracę, przestrzeganie dyscypliny pracy, podnoszenie kwalifikacji zawodowych;

3) chronić i pomnażać własność społeczną jako wspólne dobro wszystkich pracujących, walczyć z przejawami brakoróbstwa, marnotrawstwa i biurokratyzmu, z nadużyciami, spekulacją i innymi szkodliwymi zjawiskami;

4) przestrzegać socjalistycznych zasad współżycia społecznego.

§ 23. 1. W razie naruszenia postanowień statutu stosuje się wobec członka związku środki wychowawcze określone w statucie związku zawodowego.

2. Jeżeli podjęte postępowanie wychowawcze nie odniosło skutku, można zawiesić członka związku zawodowego w prawach członkowskich lub wykluczyć go ze związku.

3. Uchwała o zastosowaniu środków wychowawczych wobec członka związku zawodowego powinna być podjęta w jego obecności. Jeżeli, mimo zawiadomienia, zainteresowany nie zgłosi się bez uzasadnionych przyczyn na zebranie, uchwała może zapaść mimo jego nieobecności.

4. Od uchwały przysługuje członkowi związku prawo odwołania się do wyższych władz związkowych.

VII. ZRZESZENIE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W POLSCE

A. Członkowie zrzeszenia

§ 24. Związek zawodowy staje się członkiem Zrzeszenia Związków Zawodowych z chwilą zgłoszenia oświadczenia o swym przystąpieniu do Zrzeszenia.

§ 25. Przedstawiciele związków zawodowych uczestniczą we władzach Zrzeszenia wybranych przez Kongres Związków Zawodowych.

§ 26. Członkowie Zrzeszenia posiadają osobowość prawną, działają samodzielnie, przestrzegają obowiązków wynikających z jedności celów i zadań ruchu zawodowego, a w szczególności:

1) uchwalają własne statuty, zgodne z postanowieniami Statutu Zrzeszenia;

2) opracowują i realizują własne programy działania, uchwalone przez krajowe zjazdy delegatów i Kongres Związków Zawodowych;

3) opracowują i przedkładają właściwym ministrom, kierownikom urzędów centralnych i jednostek gospodarczych wnioski i postulaty dotyczące warunków pracy i życia załóg oraz rozwoju gospodarki Kraju;

4) występują do władz Zrzeszenia z wnioskami i postulatami w sprawach ogólnozwiązkowych oraz w sprawach wymagających pomocy ze strony Zrzeszenia;

5) zawierają układy zbiorowe pracy;

6) prowadzą działalność inwestycyjną,

7) ustalają strukturę organizacyjną związku;

8) rozwijają współpracę z organizacjami związkowymi innych krajów, uczestniczą w pracach międzynarodowych zrzeszeń zawodowych.

§ 27. Członkowie Zrzeszenia obowiązani są wykonywać uchwały Kongresu Związków Zawodowych i Centralnej Rady Związków Zawodowych, uczestniczyć we wspólnych akcjach i opłacać na rzecz Zrzeszenia składki w wysokości ustalonej przez Centralną Radę Związków Zawodowych.

§ 28. W sprawach nie uregulowanych statutem związku zawodowego stosuje się odpowiednie postanowienia Statutu Zrzeszenia.

B. Władze związkowe

§ 29. Najwyższymi władzami związkowymi na odpowiednich szczeblach organizacyjnych są:

1) ogólne zebranie członków zakładowej (oddziałowej) organizacji związkowej,

2) zakładowa (oddziałowa) konferencja delegatów,

3) międzyzwiązkowa wojewódzka konferencja delegatów,

4) krajowy zjazd delegatów,

5) Kongres Związków Zawodowych.

Zebrania, konferencje, krajowe zjazdy i Kongres Związków Zawodowych wybierają odpowiednio ustalone przepisami Statutu — władze związkowe, które kierują działalnością w okresie ich kadencji.

Kadencja władz zakładowych organizacji związkowych trwa trzy lata.

Kadencja Centralnej Rady Związków Zawodowych, zarządów głównych związków zawodowych i wojewódzkich rad związków zawodowych trwa cztery lata.

Decyzję w sprawie przeprowadzenia kampanii sprawozdawczo-wyborczej w związkach zawodowych podejmuje CRZZ.

§ 30. 1. Członek związku zawodowego wybrany do władz związkowych jest zobowiązany:

1) aktywnie uczestniczyć w pracach instancji, do której został wybrany;

2) przestrzegać postanowień statutu, uchwał i decyzji władz związkowych;

3) reprezentować godnie interesy środowiska, przez które został wybrany do władz związkowych;

4) utrzymywać kontakt z członkami związku, przez których został wybrany, informować ich o działalności instancji, której jest członkiem.

2. Członkowie instancji związkowych mogą być odwołani z funkcji związkowych w tych przypadkach, gdy działają niezgodnie ze Statutem Zrzeszenia lub statutem związku zawodowego, naruszają obowiązujące uchwały instancji związkowych, popełniają czyny nie dające się pogodzić z zasadami współżycia społecznego lub w inny sposób zawiedli zaufanie wyborców.

3. Odwołanie może nastąpić na podstawie uchwały plenum właściwej instancji związkowej.

Odwołanie członka rady zakładowej (oddziałowej), delegata związkowego i męża zaufania może nastąpić również na podstawie uchwały właściwego ogólnego zebrania członków związku zawodowego.

§ 31. 1. Mandat członka instancji wygasa przed upływem kadencji, w razie:

1) rezygnacji z mandatu,

2) wystąpienia lub wykluczenia ze związku zawodowego,

3) odwołania w trybie § 30,

4) likwidacji lub łączenia jednostek organizacyjnych, jeżeli ma to wpływ na piastowanie mandatu,

5) wyjazdu na pobyt stały za granicę,

6) pozbawienia praw publicznych.

2. W przypadku wygaśnięcia mandatu członka instancji lub członka komisji rewizyjnej, uzupełnia się ich skład spośród zastępców lub w drodze kooptacji.

Liczba powołanych w drodze kooptacji nie może przekraczać 1/5 liczby członków danej instancji.

Uchwały w tych sprawach wymagają większości 2/3 głosów ogólnej liczby członków danej instancji.

3. W przypadku gdy w okresie kadencji instancja związkowa zdekompletuje się o ponad 50%, przeprowadza się wybory uzupełniające.

C. Kongres Związków Zawodowych

§ 32. Najwyższą władzą Zrzeszenia Związków Zawodowych jest Kongres Związków Zawodowych.

§ 33. 1. Kongres Związków Zawodowych:

1) ustala programy i ogólne wytyczne działania związków zawodowych w kraju i na terenie międzynarodowym;

2) rozpatruje i zatwierdza sprawozdania z działalności Centralnej Rady Związków Zawodowych i Centralnej Komisji Rewizyjnej Związków Zawodowych za okres kadencji;

3) uchwala Statut Związków Zawodowych; uchwała w sprawie Statutu wymaga kwalifikowanej większości 2/3 głosów delegatów obecnych na Kongresie;

4) ustala zasady działalności organizacyjno-finansowej związków zawodowych oraz wysokość składki członkowskiej;

5) wybiera w głosowaniu tajnym członków Centralnej Rady Związków Zawodowych, Centralnej Komisji Rewizyjnej i ich zastępców w liczbie ustalonej przez Kongres Związków Zawodowych.

2. W Kongresie biorą udział z głosem decydującym delegaci wybrani w głosowaniu tajnym, w myśl zasad ustalonych przez CRZZ, na krajowych zjazdach związków zawodowych oraz na konferencjach delegatów w kluczowych zakładach pracy. Członkowie Centralnej Rady Związków Zawodowych i Centralnej Komisji Rewizyjnej oraz ich zastępcy nie będący delegatami uczestniczą w obradach Kongresu z głosem doradczym.

3. Kongres Związków Zawodowych jest uprawniony do podejmowania uchwał i decyzji, jeżeli bierze w nim udział co najmniej 2/3 wybranych delegatów z głosem decydującym.

§ 34. Na mocy uchwały Centralnej Rady Związków Zawodowych, bądź na żądanie 1/3 członków Zrzeszenia, reprezentujących co najmniej połowę

członków związków zawodowych, zwołuje się nadzwyczajny Kongres Związków Zawodowych w ciągu 3 miesięcy od dnia zgłoszenia prawomocnego wniosku.

Delegaci na nadzwyczajny Kongres Związków Zawodowych wybierani są w głosowaniu tajnym, według zasad ustalonych przez Centralną Radę Związków Zawodowych.

Nadzwyczajny Kongres Związków Zawodowych obraduje tylko nad tymi sprawami, dla których został zwołany.

D. Centralna Rada Związków Zawodowych

§ 35. W okresie między kongresami naczelną władzą Zrzeszenia Związków Zawodowych jest Centralna Rada Związków Zawodowych, która kieruje całokształtem działalności związkowej, realizuje program, uchwały i postanowienia Kongresu Związków Zawodowych, a w szczególności:

1) reprezentuje interesy pracownicze wobec naczelnych organów władzy i administracji państwowej,

2) podejmuje uchwały i decyzje we wszystkich sprawach wynikających z jej roli, zadań i uprawnień,

3) rozpatruje sprawozdania z działalności jej prezydium,

4) dokonuje okresowych ocen realizacji postanowień Kongresu,

5) ustala tryb wyborów dla poszczególnych instancji związkowych,

6) reprezentuje polskie związki zawodowe na terenie międzynarodowym,

7) podejmuje uchwały i decyzje w sprawach doskonalenia struktury organizacyjnej związków zawodowych oraz instancji terenowych Zrzeszenia Związków Zawodowych.

§ 36. Centralna Rada Związków Zawodowych współdziała z naczelnymi organami władzy i administracji państwowej w wytyczaniu kierunków budownictwa socjalistycznego i założeń rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także przy podejmowaniu przez te władze decyzji dotyczących podziału dochodu narodowego i planowania oraz programowania społeczno-gospodarczego i kontroli realizacji zadań w tym zakresie.

§ 37. Centralna Rada Związków Zawodowych bierze udział w kształtowaniu i realizacji programu pełnego i racjonalnego zatrudnienia, wzrostu płac realnych, polepszania warunków pracy i świadczeń socjalnych, upowszechniania oświaty i kultury, rozwoju prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz ustalaniu ich wykładni, występuje w tym zakresie z inicjatywą ustawodawczą, kieruje działalnością inspekcji pracy oraz podległych instancji.

§ 38. Centralna Rada Związków Zawodowych prowadzi działalność wydawniczą, wydaje pismo codzienne „Głos Pracy" oraz koordynuje działalność wydawniczą związków zawodowych.

§ 39. Centralna Rada Związków Zawodowych zwołuje Kongres Związków Zawodowych i ustala zasady wyborów delegatów na Kongres. Termin Kongresu, miejsce oraz porządek obrad — podaje do wiadomości związków zawodowych nie później niż 3 miesiące przed datą rozpoczęcia obrad Kongresu.

§ 40. Centralna Rada Związków Zawodowych wybiera ze swego grona Prezydium, w tym: przewodniczącego, wiceprzewodniczących i sekretarzy.

Liczbę członków Prezydium określa Centralna Rada Związków Zawodowych.

§ 41. Centralna Rada Związków Zawodowych powołuje: głównego inspektora pracy, redaktorów naczelnych „Głosu Pracy" i Instytutu Wydawniczego CRZZ, naczelnego dyrektora Funduszu Wczasów Pracowniczych i przewodniczącego Związkowej Rady Kultury Fizycznej i Turystyki.

§ 42. Plenarne posiedzenia Centralnej Rady Związków Zawodowych powinny odbywać się nie mniej niż cztery razy w roku.

Posiedzenia plenarne Centralnej Rady Związków Zawodowych zwołuje Prezydium CRZZ.

§ 43. Centralna Rada Związków Zawodowych:

— uchwala budżet, zatwierdza jego wykonanie oraz zarządza majątkiem Zrzeszenia,

— określa podstawę obliczeń składki członkowskiej, wynikającą z tytułu przynależności związkowej,

— uchwala wysokość składek członków Zrzeszenia na rzecz CRZZ,

— określa zasady świadczeń dla członków związków zawodowych,

— uchwala ramowy regulamin pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych.

E. Prezydium i Sekretariat Centralnej Rady Związków Zawodowych

§ 44. W okresie między plenarnymi posiedzeniami pracą związkową kieruje Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych, które w szczególności:

1) reprezentuje związki zawodowe wobec władz państwowych, gospodarczych i organizacji społecznych;

2) przestrzega realizacji podjętych przez CRZZ uchwał;

3) występuje do władz państwowych z wnioskami w sprawach określonych w §§ 36 i 37;

4) koordynuje działalność związków zawodowych i udziela im pomocy w realizacji ich uchwał;

5) ustala wytyczne i zasady prowadzenia gospodarki finansowej związków zawodowych;

6) określa kierunki działania wojewódzkich rad związków zawodowych oraz instytucji podległych CRZZ;

7) ustala wytyczne w sprawach szkolenia związkowego, prowadzi Centralny Ośrodek Kształcenia Kadr Związkowych;

8) reprezentuje polski ruch zawodowy na terenie międzynarodowym.

§ 45. Posiedzenia Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych zwołuje Sekretariat lub przewodniczący CRZZ.

§ 46. Między posiedzeniami Prezydium pracami CRZZ kieruje Sekretariat CRZZ, w skład którego wchodzą: przewodniczący, wiceprzewodniczący i sekretarze CRZZ. Sekretariat wykonuje bieżące zadania oraz reprezentuje Centralną Radę Związków Zawodowych.

VIII. ZAKŁADOWE ORGANIZACJE ZWIĄZKOWE

§ 47. Podstawową jednostką organizacyjną związku zawodowego jest zakładowa organizacja związkowa, w której skład wchodzą wszyscy członkowie związku zawodowego zatrudnieni w danym zakładzie pracy.

Zakładowa organizacja związkowa realizuje cele i zadania związków zawodowych określone statutem związku zawodowego i uchwałami władz związkowych.

§ 48. 1. Zebranie wyborcze zakładowej organizacji związkowej lub delegaci na konferencję zakładową wybierają w głosowaniu tajnym radę zakładową. W skład rady zakładowej wybiera się również zakładowego społecznego inspektora pracy.

2. Zarządy główne związków zawodowych na podstawie wytycznych Centralnej Rady Związków Zawodowych określają warunki, w których rady zakładowe mogą wybierać ze swego grona prezydia, ustalać ich skład liczbowy i uprawnienia.

Prezydium rady zakładowej kieruje bieżącą działalnością zakładowej organizacji związkowej w okresach między plenarnymi posiedzeniami oraz wykonuje zadania wynikające z obowiązujących przepisów prawa i uchwał nadrzędnych instancji związków zawodowych.

3. Prezydium rady zakładowej składa każdorazowo sprawozdanie ze swej działalności na najbliższym posiedzeniu plenarnym rady zakładowej.

§ 49. Rada zakładowa składa przynajmniej raz w roku sprawozdanie ze swej działalności na zebraniu członków zakładowej organizacji związkowej lub konferencji zakładowej.

Zebranie sprawozdawcze (konferencja) może przed upływem kadencji odwołać poszczególnych członków rady zakładowej i dokonać wyboru nowych członków.

W przypadku gdy zebranie lub konferencja uzna działalność rady zakładowej za niedostateczną lub sprzeczną ze statutem i uzasadni konieczność zmiany całego składu rady, zebranie to lub konferencja może podjąć uchwałę zobowiązującą radę zakładową do zorganizowania zebrania wyborczego przed upływem kadencji.

Zebranie wyborcze powinno odbyć się w terminie uzgodnionym z nadrzędną instancją związku zawodowego, lecz nie później niż w ciągu miesiąca od podjęcia uchwały o zwołaniu zebrania.

§ 50. W zakładach zatrudniających mniej niż 50 pracowników funkcję rady zakładowej spełnia delegat związkowy. Do delegatów związkowych stosuje się odpowiednio postanowienia dotyczące rad zakładowych.

§ 51. 1. W przedsiębiorstwach wielozakładowych oraz w kombinatach przemysłowych mogą być wybierane związkowe rady przedsiębiorstw (kombinatów), których zadaniem jest współdziałanie w podejmowaniu przez kierownictwo przedsiębiorstwa (kombinatu) decyzji w sprawach dotyczących załóg poszczególnych zakładów pracy wchodzących w skład przedsiębiorstwa (kombinatu).

2. Szczegółowy zakres zadań oraz uprawnień organizacyjno-koordynacyjnych związkowych rad przedsiębiorstw i kombinatów oraz tryb przeprowadzania wyborów do tych rad określają zarządy główne związków zawodowych w ramach wytycznych Centralnej Rady Związków Zawodowych.

3. Wytyczne, o których mowa w ust. 2, nie mogą naruszać uprawnień rad zakładowych i nadrzędnych instancji związkowych w zakresie współdziałania przy stosowaniu przepisów Kodeksu pracy i innych przepisów określających prawa i obowiązki pracowników oraz uprawnienia rad zakładowych.

4. Na wielkich budowach, na terenie których zatrudnieni są pracownicy należący do różnych związków zawodowych, mogą być powołane związkowe rady koordynacyjne, jeżeli warunki pracy, a w szczególności liczba zatrudnionych pracowników oraz rodzaj wykonywanych zadań uzasadnia takie powołanie.

5. Decyzje o powołaniu związkowej rady koordynacyjnej podejmuje Sekretariat CRZZ na wniosek zainteresowanych zarządów głównych związków zawodowych, określając równocześnie zadania i zasady funkcjonowania tych rad.

§ 52. W zależności od struktury organizacyjnej zakładu pracy, rady zakładowe mogą powoływać oddziałowe organizacje oraz grupy związkowe.

Zasady organizacyjne i zadania rad oddziałowych i grup związkowych określają statuty związków zawodowych oraz instrukcje i regulaminy zarządów głównych.

Zarząd główny związku zawodowego może określić, że niektóre zadania wykonywane przez rady zakładowe mogą być powierzone radom oddziałowym.

Nie może to jednak dotyczyć zadań wykonywanych przez rady zakładowe w oparciu o przepisy prawa.

Rady oddziałowe działają pod kierunkiem rady zakładowej. Do rad oddziałowych stosuje się w szczególności postanowienia §§ 29, 30 i 31 niniejszego Statutu.

§ 53. Zakładowa organizacja związkowa ulega rozwiązaniu w razie likwidacji zakładu pracy.

Zarząd główny związku zawodowego:

1) określa termin rozwiązania zakładowej organizacji związkowej,

2) ustala przeznaczenie mienia będącego w rozporządzeniu tej organizacji,

3) przyjmuje i odpowiednio zabezpiecza dokumentację rozwiązanej rady zakładowej.

Zarząd główny związku zawodowego może postanowić rozwiązanie zakładowych organizacji związkowych w razie połączenia się dwóch lub więcej zakładów pracy, lub z innych ważnych przyczyn, oraz podjąć decyzję w sprawie powołania nowej organizacji związkowej.

IX. TERENOWE INSTANCJE ZRZESZENIA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

54. Terenowymi instancjami Zrzeszenia Związków Zawodowych są wojewódzkie rady związków zawodowych wybierane na międzyzwiązkowych wojewódzkich konferencjach delegatów reprzentujących organizacje związkowe z terenu ich działania.

§ 55. Wojewódzkie rady związków zawodowych reprezentują wspólne interesy ludzi pracy wobec terenowych organów administracji państwowej we wszystkich sprawach.

§ 56. Wojewódzkie rady związków zawodowych zabezpieczają realizację celów i zadań wynikających z uchwał Centralnej Rady Związków Zawodowych i zarządów głównych związków zawodowych, w szczególności:

1) koordynują i integrują działalność związków zawodowych na obszarze swojego działania:

2) inspirują i organizują działalność mającą na celu rozwijanie i aktywizowanie uczestnictwa ludzi pracy w zarządzaniu sprawami danego terenu, organizują czyny społecznie użyteczne na rzecz środowisk, sprawują społeczną kontrolę realizacji przez terenowe organy administracji zadań mających istotne znaczenie dla coraz lepszego zaspokajania potrzeb ludzi pracy;

3) inicjują na swoim terenie rozwój współzawodnictwa pracy, racjonalizacji i wynalazczości pracowniczej, kierują działalnością wojewódzkich klubów techniki i racjonalizacji, inspirują załogi zakładów pracy do podejmowania czynów produkcyjnych;

4) prowadzą działalność służącą podnoszeniu poziomu pracy aktywu i społecznej inspekcji pracy w zakresie ochrony, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielają pomocy inspektorom pracy w realizacji ich zadań;

5) koordynują międzyzwiązkową działalność inwestycyjną w zakresie budownictwa socjalnego, obiektów i urządzeń ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji, spełniając jednocześnie funkcje nadzoru nad prawidłowym ich wykorzystaniem;

6) prowadzą szkolenie aktywu związkowego oraz współuczestniczą w doborze kadr związkowych;

7) prowadzą działalność w zakresie przestrzegania praworządności w stosunkach pracy i zapobiegania przyczynom naruszeń prawa pracy, udzielają poradnictwa prawnego i pomocy prawnej pracownikom, ich rodzinom i radom zakładowym;

8) współdziałają przy stosowaniu przepisów prawa pracy;

9) współdziałają z władzami państwowymi w zakresie doskonalenia funkcjonowania organów rozpatrujących spory dotyczące roszczeń pracowników;

10) współdziałają z organami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przy stosowaniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym.

W realizacji tych zadań wojewódzkie rady związków zawodowych współdziałają z radami narodowymi, wojewodami, prezydentami i naczelnikami miast i gmin oraz zarządami organizacji politycznych, społecznych i gospodarczych.

Uchwały i decyzje wojewódzkich rad związków zawodowych podjęte w granicach ich kompetencji i zgodne z uchwałami władz Zrzeszenia Związków Zawodowych są wiążące dla ogniw związkowych na obszarze ich działania.

§ 57. Wojewódzkie rady związków zawodowych współdziałają z organami władzy i administracji państwowej w dziedzinie:

— planowania społeczno-gospodarczego i kontroli,

— koordynacji działalności kulturalno-oświatowej, kultury fizycznej i turystyki oraz wypoczynku po pracy,

— organizowania i rozwijania polityki socjalnej na terenie swojego działania,

— poprawy warunków bytu pracujących,

— kształtowania i realizacji polityki racjonalnego zatrudnienia na danym terenie,

— zaspokajania potrzeb mieszkaniowych ludności i podziału środków na budownictwo,

— rozwoju powszechnej i przemysłowej służby zdrowia w celu poprawy opieki zdrowotnej dla ludności,

— organizacji i prowadzenia kontroli społecznej rynku, cen i usług.

§ 58. Plenarne posiedzenia wojewódzkich rad związków zawodowych zwołuje Prezydium WRZZ nie mniej niż cztery razy w roku. Posiedzenia prezydiów zwołuje ich przewodniczący.

§ 59. 1. Wojewódzkie rady związków zawodowych wybierają ze swego składu prezydia, w tym: przewodniczącego, wiceprzewodniczących i sekretarzy.

2. Liczbę członków prezydiów określa Centralna Rada Związków Zawodowych.

3. Prezydia wojewódzkich rad związków zawodowych kierują działalnością związkową w okresie między plenarnymi posiedzeniami tych instancji: reprezentują związki zawodowe wobec rad narodowych, administracji państwowej i gospodarczej oraz organizacji społecznych;

4. Pracą związkową w okresie między posiedzeniami Prezydium kieruje Sekretariat WRZZ, w skład którego wchodzą: przewodniczący, wiceprzewodniczący i sekretarze WRZZ. Sekretariat wykonuje bieżące zadania oraz reprezentuje WRZZ.

X. KOMISJE REWIZYJNE

§ 60. 1. Komisje rewizyjne wybierane są odpowiednio na: Kongresie Związków Zawodowych, krajowych zjazdach delegatów, międzyzwiązkowych konferencjach wojewódzkich, zakładowych konferencjach delegatów, ogólnych zebraniach członków zakładowych organizacji związkowych, które ustalają również liczbę ich członków.

Komisje rewizyjne wybierane są na okres kadencji instancji związkowych.

2. Do członków komisji rewizyjnych stosuje się odpowiednio przepisy §§ 29, 30 i 31.

Członkowie komisji rewizyjnych nie mogą być równocześnie członkami instancji związkowych tego samego stopnia.

§ 61. Do zadań Centralnej Komisji Rewizyjnej należy:

1) kontrolowanie działalności CRZZ, WRZZ i ich agend, a w szczególności:

a) gospodarki i finansów;

b) wykonania uchwał i postanowień Kongresu Związków Zawodowych i CRZZ;

2) przedkładanie Sekretariatowi CRZZ sprawozdań z przeprowadzanych kontroli oraz uwag i wniosków z nich wynikających;

3) dokonywanie oceny projektów preliminarzy budżetowych, jak też przedkładanych sprawozdań z realizacji budżetów oraz przedkładanie CRZZ swoich uwag i wniosków;

4) ustalanie wytycznych dla działalności komisji rewizyjnych w poszczególnych związkach zawodowych oraz regulaminów dla wojewódzkich komisji rewizyjnych;

5) inicjowanie i koordynowanie wspólnych problemowych kontroli z głównymi komisjami rewizyjnymi związków zawodowych i wojewódzkimi komisjami rewizyjnymi;

6) złożenie na Kongresie Związków Zawodowych sprawozdania ze swej działalności oraz ustosunkowanie się do działalności CRZZ, a w szczególności w zakresie, o którym mowa w punkcie pierwszym.

§ 62. Centralna Komisja Rewizyjna Związków Zawodowych wybiera ze swego grona Prezydium, w tym przewodniczącego, wiceprzewodniczących i sekretarzy. Liczbę członków Prezydium określa Centralna Komisja Rewizyjna.

§ 63. 1. Członkowie Centralnej Komisji Rewizyjnej mają prawo uczestniczenia, z głosem doradczym, w posiedzeniach CRZZ i informowania władz Zrzeszenia o wynikach kontroli.

2. Przewodniczącemu Centralnej Komisji Rewizyjnej lub delegowanemu przez niego członkowi komisji przysługuje prawo uczestniczenia, z głosem doradczym, w posiedzeniach Prezydium CRZZ.

§ 64. Do zadań wojewódzkiej komisji rewizyjnej należy:

1) kontrolowanie działalności WRZZ i jej agend, a w szczególności:

a) gospodarki funduszami i majątkiem związkowym,

b) wykonania uchwał i postanowień Kongresu Związków Zawodowych, CRZZ i WRZZ;

2) przedkładanie prezydium WRZZ sprawozdań z przeprowadzonych kontroli oraz uwag i wniosków z nich wynikających;

3) dokonywanie oceny projektów budżetów i sprawozdań finansowych oraz przedkładanie WRZZ uwag i wniosków w tej sprawie;

4) kontrolowanie prawidłowości i celowości wydatków ze środków docelowych, skierowanych przez WRZZ do poszczególnych instytucji i organizacji na terenie województwa oraz środków o charakterze międzyzwiązkowym;

5) złożenie na międzyzwiązkowej wojewódzkiej konferencji sprawozdawczo-wyborczej sprawozdania ze swej działalności oraz ustosunkowanie się do działalności WRZZ i jej agend, a w szczególności w zakresie, o którym mówi się w punkcie pierwszym.

§ 65. Wojewódzka komisja rewizyjna wybiera ze swego grona prezydium, w tym: przewodniczącego, wiceprzewodniczących i sekretarzy.

Liczbę członków prezydium określa wojewódzka komisja rewizyjna.

§ 66. Członkowie wojewódzkiej komisji rewizyjnej mają uprawnienia określone w § 63 w odniesieniu do instancji wojewódzkiej związków zawodowych.

§ 67. Komisje rewizyjne w poszczególnych instancjach związkowych działają na zasadach określonych statutem związku zawodowego i na podstawie wytycznych Centralnej Komisji Rewizyjnej Związków Zawodowych.

§ 68. Każda instancja związkowa zobowiązana jest ustosunkować się do ustaleń komisji rewizyjnej i uwzględnić je w swej działalności.

§ 69. Centralna Rada Związków Zawodowych na wniosek Centralnej Komisji Rewizyjnej może powołać zespoły kontrolno-rewizyjne przy innych jednostkach związkowych.

XI. FUNDUSZE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

§ 70. Fundusze związków zawodowych powstają ze składek członków związków zawodowych oraz z innych dochodów.

§ 71. Sposób opłacania składki członkowskiej i jej podziału oraz zasady i formy świadczeń na rzecz członków związków ustalają zarządy główne związków zawodowych.

§ 72. Składki wpłacone przez członka związku nie podlegają zwrotowi.

Emeryci i renciści opłacają składki członkowskie od zaopatrzenia emerytalnego lub rentowego w wysokości ustalonej jednolicie przez Centralną Radę Związków Zawodowych.

§ 73. Fundusze Centralnej Rady Związków Zawodowych powstają ze składek poszczególnych członków Zrzeszenia oraz z innych dochodów.

§ 74. Fundusze związków zawodowych przeznacza się na działalność socjalno-bytową, kulturalno-oświatową, wychowanie fizyczne i sport, wypoczynek po pracy, rozwój bazy wczasowej i leczniczej, na cele organizacyjne oraz inną działalność statutową.

§ 75. Podstawę działalności finansowej każdej instancji związkowej i zakładowej organizacji związkowej stanowi budżet obejmujący wszystkie środki będące w ich dyspozycji.

Budżety instancji uchwalają ich plena — zgodnie z wytycznymi instancji wyższych.

§ 76. Instancje związkowe są zobowiązane składać sprawozdania z gospodarki funduszami na plenarnych posiedzeniach. Obowiązane są również składać projekty budżetów i bilanse instancjom nadrzędnym w sposób i terminie przez nie ustalonym.

§ 77. Do działania w imieniu Zrzeszenia Związków Zawodowych w zakresie zawierania umów, zaciągania zobowiązań, podpisywania dokumentów finansowych i materiałowych, nabywania i zbywania składników majątkowych oraz wykonywania zastępstwa prawnego upoważnieni są przez Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych członkowie Sekretariatu CRZZ.

§ 78. Do zawierania umów, zaciągania zobowiązań, podpisywania dokumentów finansowych i materialnych, nabywania i zbywania składników majątkowych oraz wykonywania zastępstwa prawnego w imieniu zarządu głównego związku zawodowego upoważnieni są przez prezydium tej instancji członkowie sekretariatu zarządu głównego.

§ 79. Do zawierania umów, zaciągania zobowiązań, podpisywania dokumentów finansowych i materiałowych w imieniu wojewódzkiej rady związków zawodowych upoważnieni są przez prezydium tej instancji członkowie sekretariatu WRZZ w ramach budżetu zatwierdzonego przez Prezydium Centralnej Rady Związków Zawodowych.

XII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 80. Interpretacja postanowień Statutu Zrzeszenia należy do Centralnej Rady Związków Zawodowych.

§ 81. W sprawach nie przewidzianych niniejszym Statutem rozstrzyga Centralna Rada Związków Zawodowych.

§ 82. Zmiany Statutu Zrzeszenia Związków Zawodowych mogą być wprowadzone tylko uchwałami Kongresu. W tym zakresie wymagana jest kwalifikowana większość 2/3 głosów delegatów obecnych na Kongresie.

§ 83. Emblematem Zrzeszenia Związków Zawodowych używanym na sztandarze, pieczęciach i drukach Centralnej Rady Związków Zawodowych jest: młot w pozycji pionowej skierowany w lewo oraz skrzyżowany kłos zboża i stylizowane pióro z napisem w pozycji poziomej „CRZZ".

§ 84. Centralna Rada Związków Zawodowych posiada sztandar koloru czerwonego, który na płacie lewym ma napis: „Proletariusze wszystkich krajów łączcie się", na płacie prawym: „Centralna Rada Związków Zawodowych" i pośrodku płata emblemat Zrzeszenia Związków Zawodowych.

DZIAŁ B

26.

UCHWAŁA Nr 29 RADY MINISTRÓW

z dnia 25 lutego 1977 r.

w sprawie podwyższenia najniższych wynagrodzeń pracownikom zatrudnionym w uspołecznionych zakładach pracy.

(Monitor Polski z dnia 12 marca 1977 r. Nr 5, poz. 36)

Na podstawie art. 79 Kodeksu pracy (Dz. U. z 1974 r. Nr 24, poz. 141 i z 1975 r. Nr 16, poz. 91) Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy podwyższa się najniższe wynagrodzenie zasadnicze wynikające z osobistego zaszeregowania, określone w stawkach miesięcznych — do kwoty 1400 zł miesięcznie.

2. Pracownikom wynagradzanym na podstawie godzinowych stawek płac podwyższa się najniższe godzinowe wynagrodzenie zasadnicze wynikające z osobistego zaszeregowania — do kwoty 7,30 zł za godzinę.

3. Pracownikom, do których może być stosowany wyższy wymiar normalnego czasu pracy niż 46 godzin na tydzień, najniższe wynagrodzenie miesięczne określone w ust. 1 przysługuje za 46-godzinny tydzień pracy.

§ 2. Upoważnia się Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych do podwyższenia stawek wynagrodzeń zasadniczych dla pracowników, których kwalifikacje i rodzaj pracy stwarzają konieczność wyższego ich wynagrodzenia od pracowników otrzymujących najniższe wynagrodzenie.

§ 3. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustali szczegółowe zasady wprowadzenia wynagrodzeń, o których mowa w § 1 i w § 2.

§ 4. 1. Podwyższenie stawek wynagrodzenia zasadniczego, o których mowa w § 1 i w § 2, w jednostkach organizacyjnych sfery produkcji materialnej nastąpi w ramach funduszu płac ustalonego dla ministrów (kierowników urzędów centralnych), wojewodów (prezydentów miast stopnia wojewódzkiego) w narodowym planie społeczno-gospodarczym na 1977 rok.

2. Na realizację uchwały w jednostkach (zakładach) budżetowych przeznacza się z rezerwy centralnej funduszu płac ustalonej w narodowym planie społeczno-gospodarczym na 1977 rok kwotę 71 mln zł.

3. Upoważnia się Ministra Finansów do sfinansowania kwoty określonej w ust. 2 z rezerwy budżetu centralnego.

4. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w porozumieniu z Ministrem Finansów dokona podziału kwoty, o której mowa w ust. 2, na poszczególne resorty.

§ 5. Przepisy uchwały nie mają zastosowania do młodocianych odbywających naukę zawodu bądź przyuczanych do wykonywania określonej pracy, dla których utrzymuje się dotychczasową podstawę obliczania wynagrodzenia w wysokości 1200 zł miesięcznie.

§ 6. Zaleca się organizacjom spółdzielczym i społecznym odpowiednie zastosowanie przepisów uchwały w podległych jednostkach organizacyjnych.

§ 7. Traci moc uchwała nr 162 Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1974 r. w sprawie podwyżki najniższych wynagrodzeń (Monitor Polski Nr 26, poz. 154).

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 maja 1977 r.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

27.

ZARZĄDZENIE Nr 7 MINISTRA PRACY, PŁAC I SPRAW SOCJALNYCH

z dnia 22 marca 1977 r.

w sprawie zasad wprowadzenia najniższych wynagrodzeń zasadniczych oraz podwyższenia niektórych stawek wynagrodzeń zasadniczych bezpośrednio wyższych od stawek najniższych — stosowanych w uspołecznionych zakładach pracy.

(Dziennik Urzędowy Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 24 marca 1977 r. Nr 3, poz. 4)

Na podstawie § 2 i § 3 uchwały Nr 29 Rady Ministrów z dnia 25 lutego 1977 r. w sprawie podwyższenia najniższych wynagrodzeń pracownikom zatrudnionym w uspołecznionych zakładach pracy (Monitor Polski Nr 5, poz. 36), zwanej dalej „uchwałą", zarządza się, co następuje:

§ 1. Najniższe wynagrodzenie zasadnicze określone w stawkach miesięcznych i godzinowych, wynikające z osobistego zaszeregowania, podwyższone na podstawie uchwały do kwoty 1400 zł miesięcznie i do kwoty 7,30 zł za godzinę — przysługuje pracownikom, których wynagrodzenie zasadnicze ustalone jest na podstawie pierwszej (najniższej) kategorii zaszeregowania.

§ 2. 1. Wynagrodzenia zasadnicze określone w stawkach miesięcznych następujące bezpośrednio po pierwszej (najniższej) kategorii zaszeregowania podwyższa się, z zastrzeżeniem przepisu ust. 2, do wysokości:

1) 1500 zł miesięcznie — w drugiej kategorii zaszeregowania (pierwszej następującej po najniższej),

2) 1600 zł miesięcznie — w trzeciej kategorii zaszeregowania (drugiej następującej po najniższej).

2. Do dnia 31 grudnia 1977 r. mogą być stosowane stawki miesięczne w wysokości

1) 1450 zł miesięcznie — w drugiej kategorii zaszeregowania

2) 1500 zł miesięcznie — w trzeciej kategorii zaszeregowania.

§ 3. Wynagrodzenia zasadnicze określone w stawkach godzinowych następujące bezpośrednio po pierwszej (najniższej) kategorii zaszeregowania podwyższa się do wysokości:

1) 7,50 zł za godzinę — w drugiej kategorii zaszeregowania (pierwszej następującej po najniższej), a w razie stosowania tabel płac miesięcznych, wynikających z przeliczenia stawek godzinowych — do 1460 zł,

2) 7,80 zł za godzinę — w trzeciej kategorii zaszeregowania (drugiej następującej po najniższej), a w razie stosowania tabel płac miesięcznych, wynikających z przeliczenia stawek godzinowych — do 1520 zł,

3) 8,10 zł za godzinę — w czwartej kategorii zaszeregowania (trzeciej następującej po najniższej), a w razie stosowania tabel płac miesięcznych, wynikających z przeliczenia stawek godzinowych — do 1580 zł.

§ 4. 1. Pracownikom, do których może być stosowany wyższy wymiar normalnego czasu pracy niż 46 godzin na tydzień, wynagrodzenie zasadnicze określone w stawkach miesięcznych, o których mowa w § 1 oraz w § 2 i § 3, przysługuje za 46 godzinny tydzień pracy.

2. Godzinowe stawki wynagrodzenia zasadniczego, o których mowa w § 1 i w § 3, przysługują przy 46 godzinnym tygodniu pracy.

3. W razie stosowania niższego wymiaru normalnego czasu pracy niż 46 godzin na tydzień, godzinowe stawki wynagrodzenia zasadniczego określone w § 1 i w § 3 podwyższa się proporcjonalnie do obowiązującego wymiaru czasu pracy, przy zastosowaniu współczynników przeliczeniowych ustalonych obowiązującymi przepisami.

4. Jeżeli obowiązujące przepisy o wynagradzaniu nie ustalają współczynników przeliczeniowych, o których mowa w ust. 3, godzinowe stawki wynagrodzenia zasadniczego określone w § 1 i w § 3 ustala się, w zależności od tygodniowego wymiaru czasu pracy w wysokości:

Kategoria zaszeregowania	Wymiar czasu pracy w tygodniu oraz stawka za 1 godz.					
	44	42	41	40	39	36
1	7,60	8,00	8,20	8,40	8,60	9,30
2	7,80	8,20	8,40	8,60	8,80	9,60
3	8,10	8,50	8,70	9,00	9,20	10,00
4	8,50	8,90	9,10	9,30	9,50	10,40

§ 5. 1. Przepisy §§ 2—4 nie mają zastosowania do stawek płac określonych w sposób odrębny przepisami zawartymi w niniejszym paragrafie.

2. Wprowadza się następujące zmiany w zarządzeniach Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych:

1) w zarządzeniu Nr 11 z dnia 18 marca 1974 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w transporcie samochodowym, spedycji krajowej i komunikacji miejskiej (Dz. Urz. MPPiSS Nr 5, poz. 10):

a) w załączniku Nr 1 do zarządzenia w części „B". Tabele godzinowych stawek płac zasadniczych ustala się w tabeli I i II godzinowe stawki płac zasadniczych w wysokości:

Kategoria	Tabela I	Tabela II
I	7,30	7,30
II	7,40	7,50
III	7,60	7,80
IV	7,80	8,10
V	8,00	8,40
VI	8,20	8,70
VII	8,50	9,00
VIII	9,00	9,50

b) w ust. 6 załącznika nr 10 do zarządzenia najniższą stawkę godzinową, na podstawie której oblicza się jednostkowe ceny akordowe ustala się w wysokości 7,40 zł,

c) w ust. 2 załącznika nr 11 do zarządzenia — ustala się ryczałtowe wynagrodzenia w wysokości:

Lp.	Liczba godzin pracy w miesiącu	Miesięczna płaca zryczałtowana			
		wg stawki 7,40 zł/godz.	wg stawki 7,60 zł/godz.	wg stawki 7,80 zł/godz.	wg stawki 8,00 zł/godz.
1.	220	2.000	2.100	2.200	2.300
2.	240	2.200	2.250	2.350	2.500
3.	260	2.500	2.550	2.650	2.800
4.	280	2.800	2.900	3.000	3.100
5.	300	3.100	3.200	3.300	3.400

2) w zarządzeniu Nr 32 z dnia 18 czerwca 1973 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w halach maszyn (Dz. Urz. MPPiSS Nr 4, poz. 7):

a) w § 4 ust. 2 — wynagrodzenie za każdą jednostkę obliczeniową ustala się w wysokości:

— 1,50 zł — 1,65 zł — dla maszynistek, które obowiązuje tygodniowo 46 godzinny wymiar czasu pracy (pkt. 1),

— 1,65 zł — 1,80 zł — dla maszynistek, które obowiązuje tygodniowo 42 godzinny wymiar czasu pracy (pkt. 2),

b) w załączniku nr 1 do zarządzenia — miesięczne wynagrodzenia zasadnicze ustala się w wysokości:

— dla kierownika hali maszyn 1900—3100 zł
— dla st. maszynistki 1700—2000 zł
— dla maszynistki 1500—1700 zł
— dla mł. maszynistki 1400—1500 zł

3) w zarządzeniu Nr 34 z dnia 6 lipca 1973 r. w sprawie finansowania zakładowych orkiestr dętych oraz zasad wynagradzania dyrygentów i członków orkiestr za czas ćwiczeń (prób) i występów (Dz. Urz. MPPiSS Nr 5, poz. 8) — w § 3 ust. 1 ustala się wynagrodzenie za jedną godzinę ćwiczeń (prób) lub występów w wysokości 7,30—9,00 zł.

§ 6. Stawki wynagrodzenia zasadniczego, o których mowa w § 1 ust. 1, nie mają zastosowania do młodocianych odbywających naukę zawodu bądź przyuczanych do określonej pracy, dla których wynagrodzenia ustala się w relacji procentowej od kwoty 1200 zł miesięcznie.

§ 7. Podstawę wymiaru zasiłku z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby lub macierzyństwa, przysługującego od dnia 1 maja 1977 r., należy przeliczać na podstawie stawek wynagrodzenia zasadniczego ustalonych niniejszym zarządzeniem, jeżeli w okresie z którego oblicza się podstawę wymiaru zasiłku stawka wynagrodzenia zasadniczego pracownika była niższa od tak określonej stawki dla odpowiedniej kategorii zaszeregowania.

§ 8. Traci moc zarządzenie Nr 36 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 15 lipca 1974 r. w sprawie podwyżki najniższych wynagrodzeń i stosowania dodatków do płac dla niektórych grup pracowników (Dz. Urz. MPPiSS z 1974 r. Nr 8, poz. 16).

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 1977 r.

Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych: *T. Rudolf*

28.

ZARZĄDZENIE Nr 1 MINISTRA PRACY, PŁAC I SPRAW SOCJALNYCH

z dnia 26 stycznia 1977 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie sporządzania programów i planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy załóg pracowniczych.

(Dziennik Urzędowy Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 27 stycznia 1977 r. Nr 1, poz. 1)

W związku z uchwałą Nr 224/76 Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1976 r. o pięcioletnim planie społeczno-gospodarczym na lata 1976—1980 oraz w związku z § 14 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie warunków odbywania rehabilitacji zawodowej uprawniających do zasiłku wyrównawczego oraz szczegółowych zasad przyznawania tego zasiłku (Dz. U. Nr 51, poz. 325) w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych — zarządza się, co następuje:

§ 1. W wytycznych Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 2 lipca 1975 r. w sprawie programów i planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy załóg pracowniczych, stanowiących załącznik do zarządzenia Nr 14 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 2 lipca 1975 r. (Dz. Urz. Nr 8, poz. 19) — wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 15 otrzymuje brzmienie:

„15. Zakład pracy opracowuje zbiorcze zestawienie planowanych efektów i kosztów realizacji rocznego planu poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, według wzoru stanowiącego załącznik Nr 1 do wytycznych wraz z częścią opisową. W części opisowej należy przede wszystkim określić ważniejsze przedsięwzięcia inwestycyjne wpływające na poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy".

2) ust. 19 otrzymuje brzmienie:

„19. Zbiorcze zestawienie planowanych efektów i kosztów realizacji rocznego planu poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, o którym mowa w ust. 15, 16 pkt 1 i 17 pkt. 1 zakłady pracy, zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urzędy centralne), urzędy wojewódzkie opracowują wyłącznie dla planów rocznych (nie ma zastosowania do projektów planów rocznych oraz projektów programów i programów wieloletnich)."

3) po ust. 21 dodaje się ust. 21a w brzmieniu:

„21a. Zakłady pracy, zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urzędy centralne) oraz urzędy wojewódzkie planują przedsięwzięcia w zakresie rehabilitacji zawodowej, według wzoru określonego w załączniku nr 4 do wytycznych — jako uzupełnienie do projektów programów i projektów planów oraz do programów i planów poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy".

4) załącznik Nr 1 do wytycznych otrzymuje brzmienie określone w załączniku Nr 1 do niniejszego zarządzenia.

5) po załączniku Nr 3 do wytycznych dodaje się załącznik Nr 4 w brzmieniu określonym w załączniku Nr 2 do niniejszego zarządzenia.*)

§ 2. 1. Zbiorcze zestawienie efektów i kosztów realizacji planu poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na rok 1977 oraz planowane przedsięwzięcia w zakresie rehabilitacji zawodowej na rok 1977 oraz na lata 1978—80, o których mowa w § 1 niniejszego zarządzenia — w uzupełnieniu planu poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na rok 1977 przekazują:

1) zakłady pracy — do zjednoczeń (jednostek równorzędnych) w terminie do 28 lutego 1977 r.

2) zjednoczenia — do ministerstw (urzędów centralnych) lub właściwego urzędu wojewódzkiego w terminie do 15 marca 1977 r.

3) ministerstwa (urzędy centralne) i urzędy wojewódzkie — do Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w terminie do 30 marca 1977 r.

2. Jeden egzemplarz planu przedsięwzięć w zakresie rehabilitacji zawodowej sporządzonego według wzoru określonego w załączniku Nr 4 do wytycznych — zakłady pracy przekazują do właściwego urzędu wojewódzkiego.

3. Programy poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 1976—80 należy przekazać do właściwych jednostek, w terminach określonych w ust. 1.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych: *T. Rudolf*

*) załączniki pominięto.

29.

WYTYCZNE NR 8 MINISTRA PRACY, PŁAC I SPRAW SOCJALNYCH

z dnia 30 marca 1977 r.

w sprawie stosowania systemu obciążeń funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia w 1977 r.

(Dziennik Urzędowy Ministerstwa Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 7 kwietnia 1977 r. Nr 4, poz. 5)

W związku z §§ 6 i 7 uchwały Nr 50/75 Rady Ministrów z dnia 7 marca 1975 r. w sprawie zwiększenia efektywności zatrudnienia w uspołecznionych zakładach pracy oraz tworzenia resortowych rezerw funduszu płac — ustala się, co następuje:

1. Obciążenie funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia stosuje się w przedsiębiorstwach i zakładach pracy na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, rozliczających się w zakresie funduszu płac bezpośrednio z bankiem.

2. Wykaz grup pracowników, których zatrudnienie nie powoduje w roku 1977 obciążeń funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia zawiera załącznik nr 1 do wytycznych.

3. Wykaz działalności usługowych, w których zatrudnienie pracowników nie powoduje w 1977 r. obciążeń funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia zawiera załącznik nr 2 do wytycznych.

4. Od obciążeń funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia może być zwolnione w nowo uruchamianych:

1) przedsiębiorstwach i zakładach pracy — zatrudnienie docelowe określone w programach kompletowania załóg opracowanych zgodnie z zarządzeniem Nr 39 Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 14 października 1974 r. w sprawie przygotowania i kompletowania załóg dla nowo uruchamianych przemysłowych zakładów pracy (Dz. Urz. MPPiSS Nr 14, poz. 26),

2) punktach sprzedaży detalicznej, zakładach gastronomicznych i magazynach — planowane zatrudnienie w tych jednostkach do końca roku kalendarzowego, w którym zostały uruchomione. Obciążenie funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia w roku następnym nalicza się od przyrostu zatrudnienia uzyskiwanego w kolejnych okresach w stosunku do poziomu średniorocznego roku poprzedniego, skorygowanego o doprowadzony do porównywalności w skali rocznej stan zatrudnienia w jednostkach nowo uruchamianych.

5. Nie stosuje się obciążenia funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia w związku ze zwiększeniem zmianowości pracy, jeżeli liczba stanowisk na pierwszej zmianie nie uległa zmniejszeniu, a przedsiębiorstwo w wyniku wzrostu zatrudnienia na drugiej i trzeciej zmianie uzyskało przyrost produkcji, odpowiadający wynikowi przemnożenia planowanej wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji przypadającej na 1 zatrudnionego) przez wzrost zatrudnienia.

6. Rozliczanie obciążenia funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia dokonywane jest w okresach kwartalnych w rachunku narastającym od początku roku z tym, że pełne rozliczenie dokonywane jest w okresach rocznych.

Bazą dla ustalenia przyrostu zatrudnienia jest średnioroczny poziom zatrudnienia osiągnięty w roku poprzednim w porównywalnych warunkach organizacyjnych.

7. Kwota obciążenia funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia ustalonego dla poszczególnych okresów w rachunku narastającym pomniejsza:

1) w jednostkach inicjujących — dyspozycyjny fundusz płac,

2) w jednostkach objętych bankową korektą funduszu płac — planowany, skorygowany osobowy fundusz płac dla danego okresu.

8. Liczbę obciążonego przyrostu zatrudnienia i kwotę obciążającą fundusz płac z tego tytułu — należy podać w sprawozdawczości rocznej Głównego Urzędu Statystycznego z wykonania planów zadań gospodarczych i funduszu płac.

9. Rozliczenia i pomniejszenia funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia dokonują:

1) jednostki inicjujące — w rocznych rozliczeniach dyspozycyjnego funduszu płac składanych w oddziałach banku,

2) jednostki objęte bankową korektą funduszu płac — w kwartalnych i rocznych sprawozdaniach z wykonania zadań gospodarczych i funduszu płac składanych w oddziałach banku.

10. Obciążenie funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia wynosi 20 tys. zł od każdego zatrudnionego ponad średnioroczny poziom zatrudnienia (pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty) z roku poprzedniego.

11. Obciążenie funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia w wysokości 10 tys. zł może dotyczyć następujących grup pracowników działalności podstawowej (eksploatacyjnej) w przedsiębiorstwach (zakładach pracy):

1) geologicznych, geodezyjno-kartograficznych,

2) przemysłu poligraficznego,

3) przemysłu spożywczego (z wyłączeniem przemysłu spirytusowego i tytoniowego).

12. Obciążenie funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia w wysokości 15 tys. zł. może dotyczyć następujących grup pracowników:

1) handlu rynkowego (z wyłączeniem pracowników zarządów przedsiębiorstw, pracowników ekonomiczno-handlowych oraz wymienionych w załączniku nr 1 pkt 7),

2) spedytorów i ładowaczy w przedsiębiorstwach transportowych handlu wewnętrznego.

13. W biurach projektowych należy stosować jako najniższe obciążenie funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia w wysokości 30 tys. zł.

14. Przykłady obliczania obciążenia funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia zawiera załącznik nr 3 do wytycznych.

Minister Pracy, Płac i Sraw Socjalnych: *T. Rudolf*

Załącznik Nr 1 do Wytycznych Nr 8 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30 marca 1977 r. (poz. 5)

WYKAZ

grup pracowników, których zatrudnienie nie powoduje w 1977 r. obciążeń funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia:

1) zatrudnieni w kopalniach przy bezpośrednim pozyskiwaniu węgla, rud i innych surowców kopalnianych oraz pracownicy dołowi zatrudnieni przy budowie kopalń i szybów,

2) zatrudnieni przy przeładunkach w portach morskich,

3) zatrudnieni w służbie ekploatacyjnej Polskich Kolei Państwowych,

4) zatrudnieni w przedsiębiorstwach resortu rolnictwa oraz jednostkach gospodarczych kółek rolniczych,

5) zatrudnieni w spółdzielniach rzemieślniczych i hurtowniach zaopatrzenia rzemiosła,

6) absolwenci szkół wyższych, którzy:

a) zostaną zatrudnieni w zakładach pracy w miejscowościach nie będących siedzibą szkół wyższych,

b) zawarli z zakładem pracy umowę o stypendium fundowane i podejmą pracę u fundatora,

7) zatrudnieni w sklepach i stoiskach ogólno-spożywczych, zakładach gastronomicznych i stołówkach: sprzedawcy, kelnerzy, bufetowe, personel kuchenny i pomocniczy oraz zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy we wszystkich jednostkach handlowych i gastronomicznych,

8) kierowcy pojazdów mechanicznych, z wyłączeniem kierowców służbowych wozów osobowych,

9) zatrudnieni w systemie pracy nakładczej oraz obsługujący produkcję nakładczą,

10) zatrudnieni w zakładowej działalności socjalnej finansowanej z zakładowego funduszu socjalnego,

11) uczniowie zatrudnieni w zakładach pracy w celu przygotowania zawodowego,

12) studenci odbywający praktyki robotnicze,

13) pracownicy polskich przedsiębiorstw zatrudnieni za granicą,

14) zatrudnieni w spółdzielniach inwalidów w zakładach własnych związków realizujących zadania rehabilitacyjno-techniczne i gospodarcze (z wyłączeniem pracowników administracyjno-biurowych),

15) osoby niepełnosprawne, poddawane rehabilitacji zawodowej oraz personel medyczny i instruktorzy rehabilitacji zawodowej — zatrudnieni w zakładowych i międzyzakładowych ośrodkach rehabilitacji zawodowej zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie warunków odbywania rehabilitacji zawodowej uprawniających do zasiłku wyrównawczego oraz szczegółowych zasad przyznawania tego zasiłku (Dz. U. Nr 51 poz. 325).

Załącznik Nr 2 do Wytycznych Nr 8 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30 marca 1977 r. (poz. 5)

WYKAZ

działalności usługowych, w których zatrudnienie pracowników nie powoduje w 1977 r. obciążeń funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia.

(według Skróconej Klasyfikacji Usług — SKU, GUS 1975 r. Nr 11)

GRUPY USŁUG	ZAKRES USŁUG I SYMBOLE SKU
I. Usługi Bytowe	
1. Usługi przemysłowe	Wszystkie gałęzie, branże i podbranże usług zaliczone do działu 02-30 — „Usługi przemysłowe".
2. Usługi w zakresie budownictwa	Wszystkie gałęzie, branże i podbranże usług zaliczone do działu 31-38 — „Usługi w zakresie budownictwa"
3. Usługi w zakresie gazyfikacji bezprzewodowej	Usługi zaliczone do branży usług 724 — „Usługi w zakresie gazyfikacji bezprzewodowej".
4. Usługi pralnicze.	Usługi zaliczone do branży usług — 725 — „Pranie, chemiczne czyszczenie i farbowanie".
5. Usługi handlowe (dostawy artykułów do mieszkań klientów oraz inne usługi handlowe).	Wszystkie branże i podbranże usług zaliczone do działu 61 — „Usługi handlowe".
6. Usługi osobiste	Wszystkie branże i podbranże usług zaliczone do działu 89 — „Pozostałe usługi niematerialne".
7. Usługi w zakresie kultury fizycznej i sportu, turystyki i wypoczynku	Wszystkie branże i podbranże usług zaliczone do gałęzi 87 — „Usługi w zakresie kultury fizycznej i sportu" oraz gałęzi 88 — „Usługi w zakresie turystyki i wypoczynku".
II. Usługi w zakresie Rolnictwa.	Wszystkie gałęzie, branże i podbranże usług zaliczone do działu 40-43 — „Usługi w zakresie rolnictwa". Ponadto usługi produkcyjne dla rolnictwa wymienione w uchwale Nr 39 Rady Ministrów z dnia 27 II 1976 r. w sprawie rozwoju usług produkcyjnych dla rolnictwa (Mon. Pol. Nr 12, poz. 55).
III. Usługi Jednostek Użyteczności Publicznej	
1. Usługi transportu	Wszystkie branże i podbranże usług zaliczone do gałęzi 50-54 i 57 w dziale 50-58 „Usługi w zakresie transportu i łączności (bez usług gałęzi 58 — „Usługi łączności").
2. Usługi łączności	Usługi zaliczone do gałęzi 58 — „Usługi łączności".
3. Usługi komunalne (bez usług pralniczych i usług w zakresie gazyfikacji bezprzewodowej)	Wszystkie branże i podbranże usług zaliczone do gałęzi 70, 71 i 72 (bez usług branży 724 i 725) w dziale (70-73), — „Usługi komunalne materialne" oraz wszystkie branże i podbranże zaliczone do gałęzi 75" — „Usługi komunalne i niematerialne".
IV. Usługi Kulturalno-Socjalne.	
1. Usługi oświaty i wychowania.	Wszystkie gałęzie, branże i podbranże usług zaliczone do działu 79-82 — „Usługi w zakresie oświaty i wychowania".

BIBLIOTEKA Uniwersytecka Gdańsk 01872

GRUPY USŁUG	ZAKRES USŁUG I SYMBOLE SKU
2. Usługi kulturalno-rozrywkowe.	Wszystkie gałęzie, branże i podbranże usług zaliczone do działu 83—84 — „Usługi w zakresie kultury i sztuki".
3. Usługi ochrony zdrowia i opieki społecznej	Wszystkie branże i podbranże usług zaliczone do gałęzi 85 — „Usługi w zakresie ochrony zdrowia" i 86 — „Usługi w zakresie opieki społecznej".
V. Pozostałe Usługi	
1. Usługi mieszkaniowe	Wszystkie branże i podbranże usług zaliczone do gałęzi 74 — „Usługi mieszkaniowe".
2. Usługi finansowe	Wszystkie branże i podbranże usług zaliczone do gałęzi 94 — „Usługi finansowe".
3. Usługi ubezpieczeniowe	Usługi zaliczone do gałęzi 95 — „Usługi ubezpieczeniowe"
4. Usługi w zakresie pomocy prawnej	Usługi zaliczone do działu 92 — „Usługi adwokackie".
5. Usługi probiercze oraz w zakresie miar i wag.	Usługi zaliczone do gałęzi 68 — „Usługi probiercze oraz w zakresie miar i wag".

Załącznik Nr 3 do Wytycznych Nr 8 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 30 marca 1977 r. (poz. 5)

PRZYKŁADY

obliczania obciążeń funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia.

1. Przedsiębiorstwo (zakład pracy), w którym nie stosuje się zwolnień od obciążenia.

Baza - średnioroczny poziom zatrudnienia w 1976 r.	1977 r.		Przyrost zatrudnienia do bazy	Kwota obciążeń funduszu płac * (w mln zł)
	okres	liczba zatrudnionych		
2 100	I—III (I kwartał)	2 150	50	1,0
2 100	I—VI (I półrocze)	2 175	75	1,5
2 100	I—IX (3 kwartały)	2 200	100	2,0
2 100	I—XII (rok)	2 200	100	2,0

* przy przyjęciu obciążenia w wysokości 20 tys. zł.

Obciążenie funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia wynosi w 1977 r. — 2 mln zł

2. Przedsiębiorstwo (zakład pracy), w którym stosuje się zwolnienie w odniesieniu do jednej z grup zatrudnionych.

Baza - średnioroczny poziom zatrudnienia w 1976 r.	1977 r.		Przyrost zatrudnienia		Kwota obciążeń funduszu płac * (w mln zł)
	okres	liczba zatrudnionych	w grupie zwolnionej od obciążenia	podlegający obciążeniu	
2 100	I—III (kwartał)	2 150	20	30	0,6
2 100	I—VI (I półrocze)	2 175	20	55	1,1
2 100	I—IX (3 kwartały)	2 200	25	75	1,5
2 100	I—XII (rok)	2 200	30	70	1,4

* przy przyjęciu obciążenia w wysokości 20 tys. zł.

Obciążenie funduszu płac z tytułu przyrostu zatrudnienia w 1977 r. wynosi — 1,4 mln zł.

3. Przedsiębiorstwo (zakład pracy), które objęte jest bankową korektą funduszu płac — w okresie za 3 kwartały.

3 kwartały 1977 r.

— fundusz osobowy planowany 10 000 tys. zł

— fundusz osobowy planowany, skorygowany przy wzroście zadań o 5% i współczynniku korekty 0,5% (tj. przy wzroście o 2,5%) 10 250 tys. zł

— przyrost zatrudnienia za 3 kwartały do poziomu średniorocznego osiągniętego w bazie (tj. w 1976 r.) 25 osób

— kwota obciążeń (20 000 zł × 25) 500 tys. zł

— planowany, skorygowany osobowy fundusz płac 9 750 tys. zł

Fundusz płac (planowany, skorygowany) w wysokości 9 750 tys. zł stanowi podstawę do rozliczenia wykonanego osobowego funduszu płac w danym okresie z oddziałem banku.

Jeżeli fundusz płac zapotrzebowany przez przedsiębiorstwo (do wypłacenia załodze) jest:

— wyższy od planowanego, skorygowanego osobowego funduszu płac, różnica zostaje zaliczona jako przekroczenie,

— niższy od planowanego, skorygowanego osobowego funduszu płac, różnica stanowi oszczędność.

Ostateczne rozliczenie następuje po zakończeniu roku.

INSTYTUT WYDAWNICZY CRZZ — Warszawa, ul. Spasowskiego 1/3

Informacji o warunkach prenumeraty udzielają oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch" i urzędy pocztowe.
Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—
Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch" Warszawa, ul. Towarowa 28.

Drukarnia Instytutu Wydawniczego CRZZ. Papier rotogr. kl. V 70 g. Ark. wyd. 2,3; ark. druk. 2,0. Zam. 410/77. 29.770 egz.
INDEKS 35270